

Kopieres til alle
i edb afdelingen / ol. B.0

Af Per Mogens Petersen

DANBIB-udviklingsplan 1994

Oversigt over DANBIB-aktiviteter 1994

1. kvartal 1994 (1. april 1994)

Færdiggørelse af DANBIB-systemet version 1.0 (ALBA/SAMKAT)

Statusrapport vedrørende BIBnet

Offentliggørelse af DANBIB-udviklingsplan 1994

2. kvartal 1994 (1. juli 1994)

Udsendelse af reviderede DANBIB-brugervejledninger

Udsendelse af DANBIB Færdselsregler til høring

Udarbejdelse af projektplan for omlægning af BASIS

3. kvartal 1994 (1. oktober 1994)

Offentliggørelse af DANBIB-udviklingsplan 1995

Statusrapport vedrørende BIBnet

Afholdelse af temamøde om brugergrænseflade

4. kvartal 1994 (1. januar 1995)

Færdiggørelse af DANBIB-systemet version 2.0 (BASIS)

DANBIB-udviklingsplan 1994 omfatter først og fremmest aktiviteterne i 2. og 3. kvartal 1994. Flere af aktiviteterne har karakter af forundersøgelser og analyser med henblik på specifikation af DANBIB-projekter, der kan indgå i DANBIB-udviklingsplanen 1995.

DANBIB-Referencegruppen har på et møde i februar 1994 drøftet udviklingsplanen, og medlemmernes ændringsforslag og tilføjesforslag er så vidt muligt indarbejdet i den foreliggende plan. Efter drøftelse i Kontaktudvalget mellem Statens Bibliotekstjeneste og Dansk BiblioteksCenter har DBCs bestyrelse tiltrådt udviklingsplanen.

Aktiviteter, der knytter sig til drift og vedligeholdelse samt stabilisering af DANBIB-systemet, BIBnet, FIND-menuen samt aktiviteter som fx. undervisning, konsulenttydelser, er ikke omfattet af udviklingsplanen.

Sammenfald af projekter mellem DBCs Projektplan 1994 og DANBIB-udviklingsplanen er forsøgt undgået. Det betyder, at der i DBCs Projektplan 1994 er udviklingsprojekter, som grænser op til og supplerer DANBIB-udviklingsplanen, og som eventuelt kunne bære betegnelsen DANBIB-projekt. Fra og med efteråret 1994 vil de 2 planer imidlertid blive samordnet.

Status for de vigtigste DANBIB-udviklingsaktiviteter i 1993

Udvikling af DANBIB version 1.0

Der er udviklet og idriftssat et modulært opbygget edb-system (DANBIB-systemet). Modulariteten kan dokumenteres ved, at DANBIB-systemet udgøres af 5 forskellige maskiner, som hver udfører egne opgaver i systemet: dialogmaskine, søgemaskine, databasemaskine, posthus og editeringsmaskine. DANBIB-systemet er udviklet i overensstemmelse med relevante internationale standarder.

Systemet blev sat i drift den 3. januar 1994 med fejl og et antal manglende funktioner. Den 31. marts 1994 er alle væsentlige kendte fejl rettet og alle væsentlige manglende funktioner hørende til version 1.0 indført.

Data fra ALBA/SAMKAT-systemet er konverteret til DANBIB-systemet på grundlag af DANBIB Datamodel version 2.0 og DANBIB Format version 1.0. Da DANBIB-systemet blev sat i drift den 3. januar 1994 var ca. 30% af posterne fra ALBA/SAMKAT-basen svarende til 2 millioner konverteret og indlagt i DANBIB-systemet. I løbet af 1. kvartal 1994 er de resterende poster blevet konverteret og indlagt i DANBIB-basen. Umiddelbart efter 1. april 1994 vil der blive foretaget en vurdering af datamodel og format i lyset af den gennemførte konvertering. Det kan ikke udelukkes, at der vil blive gennemført omkørsel af en del af basen, hvilket dog kan ske uden indvirkning på den daglige drift.

Ajourført brugervejledning omfattende alle implementerede funktioner som søgning, bestilling og katalogisering udsendes primo maj 1994.

Versionsplan indeholdende oversigt over forventede versioner af DANBIB-systemet udsendes primo maj 1994.

Ajourførte færdselsregler omfattende alle funktioner som download, levering af data til DANBIB, bestilling, tegnsæt osv. udsendes til høring primo juni 1994. Færdselsreglerne er en teknisk beskrivelse af samspillet (interoperabiliteten) mellem DANBIB-systemet og de enkelte bibliotekssystemer, herunder fx. udveksling af standardiserede udlånsdata (ISO 8459-1: Bibliografiske elementer til fjernlån).

Netværk og datakommunikation

En af DANBIB nedsat arbejdsgruppe med repræsentanter for bibliotekerne har udarbejdet en rapport om DANBIB-nettet og de tjenesteydelser og den funktionalitet, som bibliotekerne forventer af netværket i de kommende år.

Som en umiddelbart konsekvens heraf er BIBnet etableret, og der er åbnet for tilslutning til nettet. En BIBnet tilslutning giver adgang til hovedparten af alle indenlandske biblioteksrelevante databaser. BIBnettet er etableret som tvilling til DENettet og er dermed tillige en del af det verdensomspændende Internet-samarbejde.

Der er udviklet en ny version af KERMIT til anvendelse i forbindelse med DANBIB-systemet samt download fra DBC-BASIS. Arbejdet med udvikling og dokumentation er afsluttet den 31. marts 1994.

Udviklingsplanen

DANBIB-bladet og Referencegruppen

Der udgives 4 numre af DANBIB-bladet, og der afholdes 4 møder i DANBIB-Referencegruppen. DANBIB-Referencegruppen udvides med en repræsentant for Statens Bibliotekstjeneste på grund af SBTs ansvar for standardisering og koordinering på de bibliografiske og edb-tekniske områder.

Standardisering og koordinering

I DANBIB-regi arbejdes der med færdiggørelse af Færdselsreglerne, jf. ovenfor.

I almindelighed er mange af de biblioteksrelevante standarder genstand for revision. Udover danMARC-formatet drejer det sig bl.a. om DS 2347: Søgekommandoer til interaktiv tekstsøgning (CCL), som skal bringes i overensstemmelse med ISO 8777 og om DS 2162 (=ISO 2709): Format for udveksling af information (bibliografiske data), som ønskes udvidet med et tekstformat (linieformat).

Desuden forventes de facto standarden TCP/IP at indgå i OSI (rammestandard for kommunikation), og UNIMARC forventes at blive en de facto standard for udveksling af bibliografiske data mellem landene.

ISO 8459-1/2: Bibliografiske elementer til fjernlån og til adgang forventes udsendt i løbet af 1994.

Temamøde om brugergrænseflade

Der afholdes temamøde om brugergrænseflade, hvortil alle biblioteker indbydes. Mødet afholdes som et heldagsmøde tirsdag den 27. september 1994.

Stikord: Grafiske brugergrænseflader, OPAC (Open Public Access Catalogue), publikumskatalog, BASILLEN, manglende og utilstrækkelige funktioner i CCL-standard (DS2347), sammenhang mellem brugergrænseflader til CD-rom-systemer og online-systemer, grænseflader i fx. SOCKER-projektets ISW (Information Service Workstation, X-terminal) eller NSP (Network Service Point, MS Windows).

Hjælpeposter og autoritetsregistre

Der gennemføres en analyse af behovet for etablering af hjælpeposter og autoritetsregistre som en integreret del af DANBIB-systemet version 2.0. Analysen skal omfatte både emnedata og traditionelle alfabetiske ordningslementer. Termin primo august 1994

Konvertering fra danMARC til danMARC2

Aktiviteten vil blive nærmere beskrevet når der foreligger et vedtaget format. Aktiviteten indgår i DBCs ordinære projektplan (projekt nr. 7).

Datafællesskabet

Omlægning af BASIS (etablering af DANBIB version 2.0)

Aktiviteten omfatter online-publicering af BASIS; Data-indfunktioner, katalogmaskine og DBC-BASIS er ikke omfattet. Online-publicering af BASIS har nuværende BASIS og DANBIB

version 1.0 som arbejdsgrundlag. Blandt opgaveområderne er bl.a. datakommunikation, datamodel/format/konvertering, lokalisering og funktioner/funktionalitet, herunder etablering af postkasse med folkebiblioteker som långivende. Der udarbejdes en projektplan med en beskrivelse af de enkelte delaktiviteter. Det forudsættes, at systemet sættes i drift pr 1. januar 1995. Termin for projektplan: primo maj 1994.

Omlægning af ARTB/ANMB til DANBIB

Aktiviteten omfatter omlægning af online-publicering af ARTB-/ANMB fra RcLib/RC9000-systemet til DANBIB-systemet. Der udarbejdes en projektplan med beskrivelse af de enkelte delaktiviteter. I forbindelse med omlægningen suppleres der med lokalisering og bestillingsfunktion (postkasse) til danske folke- og forskningsbiblioteker. Termin for projektplan: 1. september 1994.

Videreudvikling af FELIX

FELIX er det fælles katalogiseringssystem for DANBIB, BASIS og ARTB. Det anvendes af DBC og af et antal folke- og forskningsbiblioteker. Et bibliotek, der anvender FELIX som katalogiseringssystem, har mulighed for efterfølgende at overføre poster til en lokal online-katalog. Det vurderes - i samarbejde med repræsentanter for FELIX-bibliotekerne - om der er basis for en videreudvikling af FELIX med henblik på andre bibliotekers brug af systemet. Termin for analyse: primo september 1994.

Pligtafleveringssamarbejdet

Det overvejes i samarbejde med Det kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket og Statens Bibliotekstjeneste om FELIX-systemet eller andre dele af DANBIB-systemet kan danne grundlag for et praktisk samarbejde omkring pligtaflevering og den supplerende registrering til biblioteksafgiftsformål. Termin for statusrapport: primo juni 1994.

Formidling af supplerende bibliografiske data

DANBIB-systemet ajourføres løbende med Library of Congress' katalogiseringer, British National Bibliography, Deutsche Bibliographie og ISSN Register. Formålet er primært katalogiseringsgenbrug og verifikation. Derimod anvendes posterne formentlig ikke i bogvalgssammenhæng. Det overvejes om der til dette formål er basis for at supplere de nationalbibliografiske poster med fx. BookData; BookData-poster indeholder bl.a. en mere omfattende beskrivelse af videnskabelig (engelsksproget) faglitteratur - baseret på udgavernes egne oplysninger. Formidling af data fra andre database-formidlere, fx. OCLC (Online Computer Library Center) og BIDS (Bath Information af Data Service) overvejes. Teknisk set kan der være tale om (mindst) 3 forskellige metoder: indlægning i DANBIB-systemet, opstilling af en flerbruger CD-rom-server eller gennemstilling til eksterne baser. Den anvendelsesmæssige del af projektet skal ses i sammenhæng med DBCs projekt nr. 21. Afprøvning af BookData forventes afsluttet primo juni 1994.

Netværk og datakommunikation

Udbygning af opkobling og tilslutningsmuligheder

Der er adgang til DANBIB/BIBnet via faste kredsløb, modem/telefon og Datapak. Det er nødvendigt derudover at etablere adgang til DANBIB/BIBnet via både X.21 VX og ISDN, idet disse muligheder for en række biblioteker vil være relevante alternativer til de eksisterende adgangsveje. DBCs afprøvning af X.21 VX og ISDN forventes afsluttet primo juni 1994. Det forventes, at begge løsninger kan blive attraktive for bibliotekerne; X.21 VX som afløser for modem/telefon eller Datapak; ISDN som afløser for faste kredsløb. Der er dog pt. mangler ved udstyr og programmel, som forekommer hindrende for udbredelsen af de 2 løsninger. Manglerne kan karakteriseres som leverandørafhængighed og stærkt begrænsede mulighed for multiplexing. Der udarbejdes desuden med en analyse af sikkerhed mod misbrug og sabotage. Statusrapportering: 1. april og 1. oktober 1994.

Videreudvikling af FIND-boxen

FIND-boxen har i øjeblikket 2 hovedfunktioner:

- omstillingsbord til databaser og tjenester på Internettet, herunder til danske biblioteksdata-baser
- front-end maskine til DANBIB-systemet, herunder registrering af brugere og forbrug

Der gennemføres en analyse af FIND-boxen og dens udbygningsmuligheder fx. navigation gennem Internettet. I overvejelserne indgår mulighederne for implementering af en DANBIB-Gopher. Tidsplan: Der skal foreligge en analyse og forslag til videreudvikling primo juli 1994.

SR-grænseflade til DANBIB-basen

Der skal etableres en SR-grænseflade (SR = Search and Retrieve, ISO 10162-10163, søgegrænseflade ved system-til-system kommunikation) til DANBIB-basen, hvorved brugere af systemer med SR-clients får mulighed for at anvende DANBIB-systemet via deres eget system; herved vil DANBIB-systemet kunne fremstå som en del af deres eget system. Til opgavens løsning anvendes SR-kernen fra Nordisk SR-Nett. Opgaven indgår som én af DBCs opgaver i SOCKER-projektet og er igangsat. Projektet afsluttes 1. november 1994.

Under forudsætning af at projektet gennemføres med et tilfredsstillende resultat, vil der pr. 31.12.94 blive udarbejdet en implementeringsplan.

Brugergrænseflade til DANBIB-systemet

Den eksisterende CCL-baserede VT100-brugergrænseflade (Dialog-maskinen) opretholdelse og vedligeholdes; CCL som brugergrænseflade er den mest standardiserede og har potentielt den største anvendelsesudbredelse. Justering af skærmdesign betragtes i denne sammenhæng som vedligeholdelse. Brugergrænsefladen vurderes og justeres eventuelt i forhold "markedsledende" brugergrænseflader, FirstSearch (OCLC) og BASIS.

Der skal derudover etableres en grafisk brugergrænseflade til DANBIB. Forudsætninger for en større udbredelse af grafiske grænseflader er bl.a. udvidelse af netkapaciteten fra brugeren og frem til dialogmaskinen (LAN-LAN; højhastighedssammenkobling af lokalnet, idet ISDN2 forudsættes at være tilstrækkelig indtil videre). Opgaven indgår som én af DBCs opgaver i SOCKER-projektet (Network Service Point). Systemspecifikationen kan resultere i en deling af projektet i 1) Justering af den eksisterende brugergrænseflade og 2) Udvikling af den grafiske brugergrænseflade. Systemspecifikation: 1. juni 1994
Udvikling gennemføres i perioden 1. juni 1994 - 1. marts 1995.

Indeks til artikler i udenlandske tidsskrifter

Der er ønskeligt at udnytte udenlandske tidsskrifter, som anskaffes af danske biblioteker, i videst muligt omfang. Der foretages registrering af indholdsfortegnelser til en række udenlandske tidsskrifter bl.a. hos British Library (Inside Information/Inside Conference; online hos BIDS, dataleverancer fra BL), i CARL-samarbejdet (UnCover; Colorado) og i OCLC-samarbejdet (ArticleFirst). Det er tanken at udnytte denne registrering til etablering af en "Nordisk UnCover" eller lignende i DANBIB-regi. Med ISSN som bindeled mellem ovennævnte indholdsfortegnelser og lokaliserings- og beholdningsoplysningerne i DANBIB-systemet (incl. NOSP-lokaliseringer) vil bestillinger kunne afgives i Postkassen. Afprøvning og vurdering af data forventes afsluttet primo juni 1994.

Låneformidling/Postkasse

Der udarbejdes en kravspecifikation for en videreudvikling af DANBIB-systemets postkasse til lån mellem biblioteker (interurbanlån). Teknisk set baseres udbygningen på elektronisk post/telefax. Der skal overvejes, om der kan indbygges overvågningsmekanismer, som sikrer, at det långivende bibliotek svarer inden fx. 4 arbejdsdage; sker dette ikke, kan låneanmodningen sendes til et andet bibliotek eller retur til det lånsøgende bibliotek. Desuden overvejes mulighederne for indførelse af automatisk udvælgelse/udpegning af långivende biblioteker i overensstemmelse med reglerne for lånesamarbejde. Ved bestilling hos biblioteker med elektronisk post og automatiseret udlån kan ekspeditionstiden for bestillinger reduceres til minutter. Den største brugsmæssige fordel ved at basere Postkassen på elektronisk post/telefax er, at alle biblioteker (med poster i DANBIB-systemet, dvs. incl. NOSP) indgår som långivende bibliotek. Termin for kravspecifikation: 1. august 1994. Det forventes, at udbygning af Postkassen kan ske i løbet af 4. kvartal 1994 på grundlag af ovennævnte kravspecifikation.

Låneformidling/SAMLÅN

Der udarbejdes en analyse for et SAMLÅN-projekt, dvs. for gennemstilling fra DANBIB til bibliotekernes udlånssystemer. Det forudsættes, at erfaringer fra ILL-anvendelserne (ILL er en ISO-standard for fjernlån), fx. ION-projektet (et EU-støttet fjernlånsprojekt med fransk, hollandsk og engelsk deltagelse), inddrages. Desuden stiller et eventuelt SAMLÅN-projekt krav om

standardisering af de udlånsadministrative data/dataformater (ISO 8459-1) og standardisering af de enkelte udlånssystemers grænseflade (kommunikation). Termin for analyse: 1. april 1995.

Elektronisk levering af dokumenter

I takt med forøget netværkskapacitet (i BIBnet og i bibliotekernes tilslutning til BIBnet) og tilstedeværelsen af dokumenter i elektronisk form vil de tekniske muligheder for levering af dokumenter i elektronisk form blive realisabelt. Der er flere aktiviteter igang i Europa, bl.a. det hollandske ADONIS. Udviklingen følges bl.a. gennem DBCs deltagelse i EWOS (European Workshop for Open Systems). DBC overvejer deltagelse i EU-projekter på området. Udviklingen forsinkes i nogen grad af rettighedsproblemer. Aktiviteten er ikke programsat.

Andet

Systemleverance

Robustificering, generalisering og dokumentation af det eksisterende DANBIB-system kan gøre det muligt for DBC at tilbyde DANBIB-kernen til systemleverandører og biblioteker. Aktiviteten har på nuværende tidspunkt karakter af et forslag eller en markering af en mulighed.